

השבת

שאר רבי נתמן מברסלב

לזכרון נצה מורינו ר' ישראל רב אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

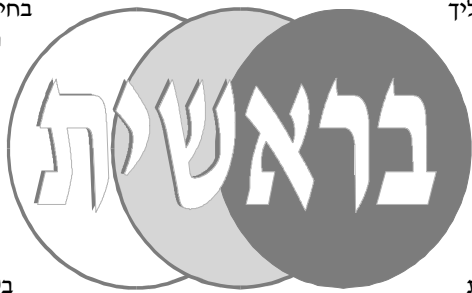
כס"ד

עלון
תשמ"ד

המצות וכל המידות טובים ורעים, שהכל קשור ומקדק אחד בחברו בכמה וכמה דרכים ונתיבות בלי שעור, עד שמחמת זה קשה לדעת ולהבין היטב מהיכן ההתחלה והתיקון של כל אחד ואחד כפי מקומו ושרשו בהתורה הקדושה ובקומת אדם הראשון, וכפי מה שעבר עליו בכל הגלגלים, וכפי מה שעבר עליו בגלגול זה, בגוף זה, וכל מה שנעשה עמו בכל יום. ועל כן אי אפשר להתחיל שום התחלה אמיתית, כי אם על ידי הצדיק האמת, שכבר עמד בנסיון ושבר כל התאוות לגמרי וזכה למה שזכה, ורק הוא יכול להאיר ולהמשיך על כל אחד הארת התשובה משרשה, והעיקר על ידי שיכול לדון את כל אחד לכף זכות כפי מקומו של כל אחד, עד שמכניסו באמת לכף זכות, עד שנתעורר לתשובה, דהיינו שנתעורר על כל פנים לצעק ולזעק להשם יתברך בכל פעם בקול חזק מעמק הלב, שזה עיקר ההתחלה של כל ההתחלות (לקוטי הלכות - הלכות ערלה ד' - אות כ'; עיין אוצר היראה - אלול ראש השנה ו', ו', אותיות קלי"ה קל"ו ק"מ).

והנחש היה ערום ... (ג', א')

יש בחינת תורות נפולות ולמודים פגומים וסברות מחלפות, שעל ידי זה עיקר התרחקות האדם מעבודתו יתברך. ובעניין זה יש בחינות רבות, כי יש שמחפך על ידי זה האמת לגמרי, ויש שנוטה על ידי זה מעט מן האמת, ויש שאינו נוטה על ידי זה מן האמת, כי אם מעט דמעט שאי אפשר להבחין כלל. וכל הקלקולים שהיה בעולם מקטן ועד גדול, הכל היה על ידי הלמודים פגומים הני"ל, כי גם הפגם הראשון מאכילת עץ הדעת שהיה על ידי עצת הנחש, הכל היה על ידי פגם התורות הנפולות והלמודים פגומים הני"ל, כי הנחש בא עליהם בערמה גדולה, ולמד עמהם למוד גדול ועמק מאד, עד שהטעה אותם על ידי למודו הפגום, עד שהוסיפו על הצווי, ועל ידי זה גרעו אחר כך על ידי הלמוד של שקר ודמיון כוזב של הנחש, שאמר להם ולמד עמהם כשם שאין מיתה בניגעה וכו' עד שבאו למה שבאו. ומאז נפגם הדעת והמוח ביותר, וכל העולם נתערב טוב ברע, עד אשר הלמודים פגומים הני"ל הולכים ומתעמים ומערבבים את כל העולם. ומזה נמשך אחר קבלת התורה חטא העגל על ידי למודים הפגומים והרעים של הערב רב. כי יש בעניין הלמודים רעים הני"ל כמה וכמה בחינות, כי יש מי שפוגם בזה מעט, ויש יותר, ויש מי שפוגם חס ושלום כל כך, עד שבאו על ידי זה לידי כפירות ועבודה זרה ממש כמו ירבעם בן נבט וחבריו. עד אשר אפילו צדיקים גדולים יכולים לטעות לפעמים על ידי התורות הנפולות הני"ל, עד שמהפך דעתם מן האמת, עין פנים. על כן צריכין לבקש מאד מהשם יתברך להנצל מכל זה, ולזכות לתורת אמת שאין בה שום אחיזה ותערובות מהלמודים הני"ל (לקוטי הלכות - הלכות ברכת המזון ה' - אותיות ד' ה' ז' ט'):

בראשית ברא אלקים - סופי תבות אמת (א, א')

אמת הוא עיקר קיום העולם, כמו שכתוב (בראשית א, א): "בראשית ברא אלקים סופי תבות "אמת" כמובא, כי חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת. וצריכין שיאיר האמת בכל חדש ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה משתים עשרה שעות היום והלילה. כי אף על פי שהאמת הוא אחד, אבל מצד שנוי המקבלים יש שנויים רבים בעניין האמת, ואין האמת של אדם זה דומה לחברו, וכן אין שעה דומה לחברתה, כי זה האדם צריך להתגבר על ידי האמת בתורה ועבודה, וזה צריך להרבות בצדקה וכו', וזה עוסק במצוה אחרת. וכן באדם אחד יש חלוקים רבים בין יום לחברו ובין שעה לחברתה, שבשעה זאת מתפלל ובשעה זאת לומד ובשעה זאת עושה משא ומתן ובשעה זאת אוכל או מדבר עם בני אדם, וכיוצא בזה שארי שנויים רבים לאין מספר. והעיקר, שבכל שעה ושעה, בכל מה שעובר עליו ובכל מה שעוסק יהיה הכל באמת לאמתו כפי אותו העת והשעה וכפי אותו האדם. וכל זה אי אפשר לבאר, אך החפץ באמת, יבין מעצמו. והכלל, שאין שעה בעולם שלא יוכל להאיר לעצמו על ידי האמת אף אם החשך מסבב אותו כמו שמסבב, כי אמת ה' לעולם. וזה שבקש דוד: "הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי ישעי, אותך קווייתי כל היום" דייקא, כי בכל שעות היום, מתחילתו ועד סופו, אני מקוה אלקי שתדריכני באמתך ותלמדני, כי בודאי יש אמת בכל שעות היום שיאיר לו בכל שעה לצאת מחשך לאור גדול (לקוטי הלכות - הלכות גיבה ה' - אות ט' לפי אוצר היראה - אמת - ע"ו):

יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ... (א, ט')

וזהו בחינת (בראשית א, ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, שכל מימי הדעת ימשכו אל מקום אחד. 'אל מקום אחד' דייקא, בחינת (דברים ו, ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, שצריכין להמשיך כל מימי הדעת שנמצא בעולם אל מקום אחד להמשיך כל הדעת לתוך אמונת אחדותו יתברך שזהו כלל כל כוונות קריאת שמע, שעיקר הכוונה הוא כפשוטו להאמין ביחודו ואחדותו שהוא יתברך אדון יחיד מנהיג ומושל ומשגיח, הוא לעלא מן כלא ולית לעלא מניה וזוה כלולין כל הכוונות, שהם להמשיך כל המוחין על ידי קריאת שמע וליחד קדשא בריך הוא ושכינתה וכו' (כמבאר בכוונות), היינו שצריכין להמשיך כל מיני דעת ומוחין לתוך אמונת אחדותו יתברך. ועל ידי זה יתראה היבשה, שעל ידי זה נתגלה האמונה, שהיא בחינת ארץ [כמו שכתוב: שכן ארץ ורעה אמונה (תהלים ל"ז, ג) - המעתיק], כי מתחלה היה העולם מים במים ואז היה העולם תהו ובהו, כמו שכתוב (בראשית א, ב): "והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים", כי כל זמן שלא נתגלה ונמשכה האמונה מחמת רבוי הדעת שהוא בחינת רבוי מימי התהומות אז היה עדיין תהו ובהו וחשך על פני תהום, כי עיקר יניקת הכפירות הוא מרבוי הדעת ולא היה העיקר קיום העולם כי אם על ידי ירוח אלקים — דא רוחו של משיח, שהייתה מרחפת על פני המים, כי עיקר בחינת משיח הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים פט, כה): "ואמונתי וחסדי עמו וכו'", כי הוא יגלה ויכניס האמונה בשלמות בכל באי עולם, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל כל העמים שפה ברורה לקרא בשם ה' וכו'", וכיוצא בזה בפסוקים רבים (לקוטי הלכות - הלכות פסח ז' - כ').

ויברא אלקים את האדם ... (א, כ"ו)

כל התורה והמצוות הם בחינת קומת אדם, כידוע. וכמו שבקומת אדם הכל קשור ומקדק אחד בחברו בכמה דרכים ונתיבות וקשרים על ידי הגידים והעורקים ומרוצת הדמים ותנועת האוויר, שהוא הרוח החיוני שצריכין לקבל בכל פעם לכלל האיברים וכו' כמוכן הוא ממש בכל התורה

שיחות (מר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

אוי רבי ישראל, רבי ישראל.. הוא היה לו מסירת נפש, כאילו אין לו אשה ולא בנים - רק אני, הוא ואני - רק שני אנשים. הוא מסר את נפשו עלי. מה, איש אחד, ישראל בער, מה יהיה מזה, הגאולה יש בזה? על מה הוא כל-כך סבל? הוא חשב שאולי הוא יצליח להאיר בי איזה אור, קצת אור שאקיים התורה ושאוכל על-ידי זה להתקרב להשם יתברך, להכיר את השם יתברך ולעסוק בעבודת השם - אולי. בשביל זה הוא נתן את כל נפשו והכל. והוא ראה את זה איך שנסתבב, השם יתברך הוציא אותו בכח ממירון לטבריה והוא מצא את ישראל בער, אז הוא עזב את המשפחה, את צפת,

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ א, טו)

טוב להגיד ולשיר נ נח נחמך נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

את מירון, כאלו שאין לו אשה ואין לו ילדים ואין לו פרנסה ולא שום דבר, הוא עוב הכל בשבילי. הוא היה כל החרף בבית-כנסת וישן על ספסל והיה לו קר, ומה הוא אכל? לחם עם תה, לחם עם מים. הוא רק מצא בטבריה את ישראל בער, אז הוא נתן את כל נפשו, היה לו רק דבר אחד - ישראל בער!

אוי יוי יוי... האר"י הקדוש היה לו תלמידים קדושים, גאוניים ובעלי-מקבלים, והוא הזהיר אותם מאד על אהבת חברים. וגם רבי שמעון בר-יוחאי הזהיר את החבורה שלו שיחזיקו עצמם באהבה גדולה. ורבנו הקדוש, הוא ותלמידו הקדוש רבי נתן, הם מדברים כל-כך על אהבת חברים.

והעניין של רבנו הוא רבי ותלמידים. כל החסידים - גדולים וקטנים, אין גדולים ואין קטנים, כלנו חברים. נו, ברוך השם אצלנו יש אהבה, אבל יש אהבה ויש אהבה. אני ראיתי מה זה אהבה, רבי ישראל קרדונר עליו-השלום הוא נתן את כל נפשו עלי, אולי הוא יצליח להאיר בי איזה אור להתנקות מתאוות העולם הזה. זה העיקר, לנקות עצמנו מתאוות העולם הזה, זה העיקר ההתקרבות להשם יתברך. והוא התרשם מאד, הוא ראה שאני אדם קטן, שאני לא כלום, אבל הוא ראה הגבורה שיש לי שאני עומד נגד כוחות כאלה ואני חזק ושמוח, אז הוא ראה שזה דבר טוב. ומאיפה לקחתי גבורה כזו? תפלה, תפלה, תפלה ורצון טוב.

אז בטבריה היה שני משגעים - רבי ישראל קרדונר וישראל בער, היו שנים. ואנחנו רקדנו בליל שבת ברקודים כאלה, בשמחה כזו, וכלם היו מתנגדים. ואנחנו רקדנו עד שכל המתנגדים כלם נתבטלו ונפלו, "מה זה, מאיפה הם מקבלים שמחה כזו, מאיפה מקבלים דבר כזה?"

מי שמע דבר כזה, איפה יש דבר כזה בעולם, איפה רואים מסירת נפש כזה בשביל איזה ילד לא שלו. דבר כזה לא היה ולא רואים בעולם משום צדיק, משום בן-אדם. זה רואים רק אצל רבנו הקדוש! ונעשה מה שנעשה, נעשה מזה בנין לדור דור, לעולם, לנצח, בריאת עולם מאין ואפס...

והפתק בא פתאום, בלי הכנה, כלום. היה מעשה של שבעה עשר בתמו, כמו שכתוב בפתק: "ויסימן י"ז בתמוז", אני לא יכול לתאר, אני הייתי מסכן מאד, הייתי מְדַבֵּר כזה שהייתי חולה נפש. אני נפלתי לעצבות כזה, לשברון לב כזה... בלי רפואה, אין רפואה לזה, אין, נו, ומזה נברא הפתק!

ורבנו הקדוש אומר ב"ספר המדות": "מי שעובר עברה ומתבייש בה - מוחלין לו על כל עוונותיו!" אז הצער והבושה והדכאון שהיה לי מזה, זה היה מכפר. ככה אומר רבנו, ככה כתוב ב"ספר המדות". אז זה לא חדוש שהוא מדבר אלי בלשון כזה: "תלמידי היקר, ועליך אמרתי". הוא מוריד עצמו, "מאד היה קשה לי לרדת אליך", הוא מוריד עצמו אפילו לישראל בער, "תלמידי היקר, ועליך אמרתי". אני היה לי צער כזה, וגם-כן אני לא יכלתי להיות עם גאווה, לא יכלתי, כי אני הכרתי את הערך שלי. וגם-כן רבי ישראל עליו-השלום הוא היה מכיר אותי, הוא היה מבין עלי, הוא ידע שאני לא כלום, ואף-על-פי-כן הוא ראה את הרצונות שלי ושואני עומד נגד כל החכמים, נגד כל הגדולים, אז זה היה לו ערך יותר מכלם, והוא קבל אותי כמו מתנה ובכל לב, בכל נפש. העולם חושבים: "מה, המסירות נפש זה דבר שהוא יהיה כדאי? צריכים להיות למדן, כשרוני", "ובזה רבי ישראל היה יחיד, איש אחר לא היה לו קשר כזה אתי. אפילו רבי אברהם בר נחמן, אם אני הייתי מתקרב אליו הוא היה מדבר אתי, אבל לא באופן כזה - כמו רבי ישראל, שהיה בינינו קשר כזה.

רבי ישראל הוא כל הבכיות שלו היה רק בשביל עם ישראל, "מה יהיה!" הוא הרגיש הצער מה שזה, הנפילות האלו, הכפירות והאמונות כוזביות והשקר, זה יותר גרוע מכל היסורים שבעולם. והוא מסר את נפשו להשם יתברך, הוא היה מתפלל על זה שהשם יתברך ירחם שיתגלה דעת רבנו בעולם... (ההמשך יבוא)

סיפור

פעם אחד שלח מלך אחד שלשה אנשים למדינה (שבחי הר"ן, ל"ו) עם דבר סתר למלך אחר והם עברו בתוך המדינות שהיו שם חולקים על המלך.

והראשון נהג עצמו בחכמה, והעלים העניין לגמרי, ועבר המדינה ולא הבינו כלל שיש לו דבר סתר. והשני עבר לשם, ועמדו בני המדינה על הדבר, והבינו שיש לו דבר סתר ותפסו אותו ושיגיד להם, ועשה בחכמה או בגבורה ונמלט מידם השלישי עבר שם ועמדו עליו גם כן, והבינו בו שיש לו סוד,

ותפסו אותו, והיו מענים אותו בכמה וכמה ענויים הרבה מאד, וכל מה שעשו לו ענויים ויסורים וצרות גדולות והוא לא הגיד דבר ועמד בנסיון ולא גלה הסוד עד אשר ראו שאין מועיל לו שום דבר והניחוהו (כי חשבו מסתמא אינו יודע כלל) ועבר ובא להמלך.

והיו חוקרים למי מהשלוש הני"ל מגיע שכר יותר קצתם אמרו, להראשון מגיע יותר, שעשה בחכמה להעלים לגמרי קצתם אמרו, להשני מגיע יותר שכבר עמדו על דעתו ואף על פי כן נמלט מהם בחכמתו וכו' כני"ל. אמר המלך: להשלישי מגיע שכר יותר מכלם, כי כבר נתפס במצודתם ובודאי גם הוא היה רוצה להעלים אך לא עלתה בידו, ונתפס בידם וענו אותו ויסרו אותו ביסורים וענויים כאלו שאם היה מגלה סוד אחד היו הכל רצים אחריו, ואף על פי כן עמד בנסיון כזה ולא גילה דבר על כן מגיע לו שכר יותר מכולם (והנמשל מובן קצת מעט למבינים).

מכתב

✉ (ספר אבי הנחל - חלק ב - מכתב קמה) לכבוד שמחת לבי, אשר שזר ודבק עצמו באמת להצדיק האמת, בעל הנפלאות, פלאי פלאות עד אין חקר, לרפאות ולהחיות אותנו תמיד בכל עת בכל דור, בזכותו וכחו הגדול והנורא ימשך עליך ה' רפואה בשלמות ותזכה לראות בתפארת התגלות האמת האמתית.

אהובי אחי נפשי ולבבי, אשר נעם אהבתך תקוע וקבוע בלבי תמיד באמת, בגדל ענוותנותך בטחתי לפתח פי ולדבר לפניך דברי אמת שלבלי. עמדתי מרעיד ומשתומם וצירים וחבלי לדה אחזוני, מהשמועה לא טובה שאתה נמצא בבית החולים, הומה לבי על צערך וכאבך. צר לי עליך אחי חביבי כנפשי. לבי בטוח בחסדי השם ונפלאותיו, כי בודאי ירחם עליך ועל עמו ישראל וירפא אותך מהרה רפואה שלמה מן השמים, רפואת הנפש ורפואת הגוף. וכחו הגדול הנשגב והנורא של

הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה רבנו נְחֻ נְחֻמְךָ נְחֻמְךָ מאומן, יעמד לך ולביתך למחסה ולמגן לנצח. דע, כי הילד פלא שלנו 'אבי הנחל' כבר עושה פעולות גדולות בעולם, ועתיד להיות חביב וחשוב בדורות הבאים אחרינו. ודע, כי הרבה מקרבים בחורי חמד חדשים המְצִינים בתורה, וגדולי תורה הכי מְצִינים, וגם אנשים רחוקים מאד, נתקברו לרבנו ז"ל בהתעוררות גדול על-ידי הספר הקדוש 'אבי הנחל' הקורא ומחריד מגלה מי האיש החפץ חיים ותורה יקשר עצמו אל הנחל נובע מקור חכמה.

ה' יאריך ימיך ויחזק לבבך ויגדיל דעתך ויעוררך בהתעוררות גדול לחשב ולחשק לרחם על עם ישראל ברחמנות האמתית, להאיר עיניהם באור האורות החדש המאיר עכשיו בעולם אשר לא היה כמוהו מימי קדם, ולהיטיב מטובו לכל העולם, שְׁכֵלם צריכים ליהנות מתורתו אשר חיות ותיקון כל העולמות תלויים בו.

ישראל דב אודסר

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - התחזקות, א') ✪ מי שרוצה לשוב להשם יתברך צריך להיות בקי בהלכה מאד, שלא יפיל ולא ירחק אותו שום דבר בעולם בין בעליה ובין בירידה, ובכל מה שיעבר' עליו יחזק את עצמו [שקורין: "דערהאלטין-זיך"] ויקים: "אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנך", שגם בשאול-תחתיות יכולין לקרב את עצמו להשם יתברך, כי גם שם הוא יתברך נמצא, בבחינת "ואציעה שאול הנך" (לקוטי מוהר"ן, סימן ו'; ועיין תשובה, אות י')

✪ ... ועורני ה' אלקי להיות תקיף ואמיץ וחזק בעבודתך תמיד. ואל תניחני לפול חס ושלום לעולם. אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני. זוכני להיות עייל ונפיק. ואזכה להיות בקי בהלכה בקי ברצוא בקי בשוב. בקי בעייל בקי בנפיק. ובכל מקום אוכל למצוא אותך בין בעליה בין בירידה. כמו שכתוב, אם אסק שמים שם אתה ואצעה שאול הנך. ואזכה לאחוז בך ולהתדבק בך תמיד. ויקים בי מקרא שכתוב, אני לדודי ודודי לי:

✪ אנה ה' יהמו ויכמרו מעיך ורחמיך וחנינותך עלי, ויעלה ויבא זכרוני לפניך לטובה, ורחם עלי ברחמיך הרבים, ואל תניחני ואל תטשני להשתקע חס ושלום באלו המקומות המנוכחים והשפלים אשר באתי עד הנה. "אל תעובני ה' אלקי ואל תרחק ממני. אל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה". חנני והקימני, ומעפר לדותי ומעצם שפלותי תרוממני. ויקים מקרא שכתוב, אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה.

והירידה יהיה תכלית העליה. חוס וחמל עלי, ושלא ישועתך ותתמכני בימין צדקך, ותסעדיני בעוצם חמלתך. ותהיה תמיד עמי. ותתן לי כח ושכל לאחוז בך תמיד, ואל תניחני לפול חס ושלום לעולם. ויקים מקרא שכתוב, כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו... (לקוטי תפילות א' מתוך תפילה ו')

